

УДК 378.4

Дмитро Плинокос

Запорізький національний технічний університет, Україна

**ПРОБЛЕМИ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ПРИ РОБОТІ ВНЗ
З КОМПАНІЯМИ-ПОСЕРЕДНИКАМИ З НАБОРУ
ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ**

Dmytro Plynokos

Zaporzhzhya National Technical University, Ukraine

**PROBLEMS OF CORRUPTION RISKS IN COOPERATION
OF UNIVERSITIES WITH INTERMEDIARY COMPANIES OF
RECRUITING FOREIGN STUDENTS**

Сучасне українське соціально-економічне життя побудоване на системі тотальної корупції. Наша країна так і не пододала межу “корупційної ганьби” та “залишається в клубі тотально корумпованих держав”. За дослідженням міжнародної організації Transparency International в новому “Індексі сприйняття корупції 2014” Україна отримала лише 142 місце зі 175 позицій. Україна вчергове опинилась на одному щаблі з Угандою та Коморськими островами як одна з найбільш корумпованих країн світу [1].

Тому особливо актуальним є питання подолання або зменшення корупційної складової під час роботи з компаніями-посередниками з набору іноземних студентів. В Україні університети отримали автономію в академічних, фінансових та інших питаннях. Тому питання організації набору іноземних студентів та отримання позитивних результатів від цієї діяльності все більше залежить безпосередньо від ВНЗ. Особливо слід звернути увагу на побудову довгострокових партнерських відносин між ВНЗ та компаніями посередниками на основі прозорих правил і процедур з максимальним уникненням корупційної складової в роботі ВНЗ. Зокрема Законом України «Про запобігання корупції» регламентується обов'язкове затвердження «Антикорупційної програми» державними, комунальними підприємствами, господарськими товариствами (у яких державна або комунальна частка перевищує 50 відсотків) [2]. Інші підприємства та установи які співпрацюють з бюджетом теж повинні мати таку програму. Таким чином більшість ВНЗ України та компаній посередників повинні мати

затверджену антикорупційну програму. (Антикорупційною програмою є комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності юридичної особи [2].)

Особливо важливим є затвердження такої програми у підрозділах, де наявні великі корупціогенні фактори. Одним з таких підрозділів може бути відділ ВНЗ, що відповідає за роботу з іноземними студентами та компаніями-посередниками.

Основні проблеми виникнення та розвитку корупційних зв'язків закладені у викривленому сприйнятті діяльності фірми посередника та недостатньої уваги до розвитку міжнародної діяльності з набору студентів у ВНЗ України. Крім того необхідно чітко визначити замовника послуг та платника послуг (більш детально це було висвітлено на попередніх конференціях [3, С.22-24]).

Перш за все розглянемо роботу відділів ВНЗ та фахівців, що пов'язані з роботою із залучення іноземних студентів на навчання. Науково обґрунтовано, що діяльність із навчання іноземних громадян в українських ВНЗ, – це діяльність з експорту освітніх послуг. Експортна орієнтація діяльності, висуває особливі вимоги до фахівців, що займаються набором студентів у ВНЗ. Така діяльність потребує знання основ чинного законодавства, економічної, маркетингової складової, знання іноземних мов і міжкультурного спілкування, основ специфічного традиційного етикету та культурних особливостей різних народів та інше. Відповідно, фахівці, що залучені до такої діяльності повинні бути прирівняні до фахівців з міжнародних економічних відносин та мати відповідне матеріальне забезпечення й посадовий оклад нарівні з фахівцями експортно-імпорتنних відділів провідних підприємств регіону.

Експортно-імпорتنний характер діяльності ВНЗ у цій галузі має бути забезпечений також бюджетним фінансуванням. Кошторис повинен передбачати витрати на відрядження фахівців за кордон, витрати на рекламу, організаційні витрати і т.д. У разі відсутності цих двох основних складових фахівці ВНЗ опиняються під тиском корупціогенних факторів, та можуть стати учасником корупційних схем.

Далі розглянемо діяльність компаній посередників з набору іноземних студентів. Основне завдання таких компаній – це забезпечення набору студентів, проведення рекламної кампанії за кордоном і надання інформаційно-консультаційних послуг іноземним студентам. Діяльність такої компанії є діяльністю «інтелектуального» туристичного агентства.

Таку роботу, по суті, можуть виконувати й відділи університетів, за умови організаційно-фінансового забезпечення у ВНЗ, але за відсутності таких умов, можливо використання компаній-посередників. У такому разі робота компаній посередників та ВНЗ повинна бути чітко регламентована з обох боків. Вартість послуг, що надає компанія має бути заздалегідь обумовлена. Чітко визначений платник послуг. У разі, якщо платником та

замовником послуг виступає ВНЗ, то повинна бути чітко вказана вартість таких послуг. На жаль, багато ВНЗ навіть не розглядають можливість оплати за послуги фірмі-посереднику, хоча такий механізм впорядкував ринок та вартість послуг.

В разі, якщо платником послуг виступає безпосередньо іноземний громадянин, то у ВНЗ повинне бути уявлення про розмір таких платежів. У багатьох випадках ВНЗ або не знає про розмір платежів та методи оплати, або «не хоче знати». Така практика сприяє закріпленню негативних корупційних явищ в сфері роботи з іноземними студентами. Приводить до значного та зайвого фінансового навантаження на платника, значно завищує вартість навчання для іноземних студентів в Україні.

Діяльність компаній партнерів ВНЗ повинна бути прозорою та зрозумілою для всіх учасників процесу. Фірми-посередники повинні бути зареєстровані відповідно до чинного законодавства України або зареєстровані як філії іноземних компаній. Мати власне або орендоване приміщення, штат фахових співробітників, отримувати платежі за послуги офіційно, відповідно до норм чинного законодавства.

Тому в разі реального затвердження принципів антикорупційної діяльності у вигляді відповідних програм, побудованих партнерських прозорих відносин між ВНЗ та компаніями-посередниками можливе зменшення або усунення корупціогенних факторів та налагодження ефективного організаційно-економічного механізму експорту освітніх послуг ВНЗ України.

Література

1. *Індекс корупції CPI-2014. Офіційний сайт Transparency International. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ti-ukraine.org/corruption-perceptions-index-2014>*
2. *Закон України Про запобігання корупції (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056) <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>*
3. *Плинокос Д.Д. Актуальні питання взаємодії ВНЗ та компаній-посередників в питаннях набору іноземних студентів // Актуальні питання організації навчання іноземних громадян у технічних вищих навчальних закладах України : матер. Всеукр. наук.-метод. конф. (26—28 квітня 2012 р.). — Тернопіль : ТНТУ ім. І. Пулюя, 2012. — С. 22—25.*